

KOHNSTAMM
INSTITUUT

PLUSVOORZIENINGEN IN DE KINDEROPVANG

Annemiek Veen, Kohnstamm Instituut

Merel van der Wouden, O&S

Janneke Schalkwijk, gemeente Amsterdam

NEJA-conferentie, 2025

Wat gaan we doen?

1. Resultaten onderzoek Amsterdamse plusvoorzieningen, voorjaar 2024
2. Huidige doorontwikkeling Amsterdamse kinderopvang
3. Discussievragen

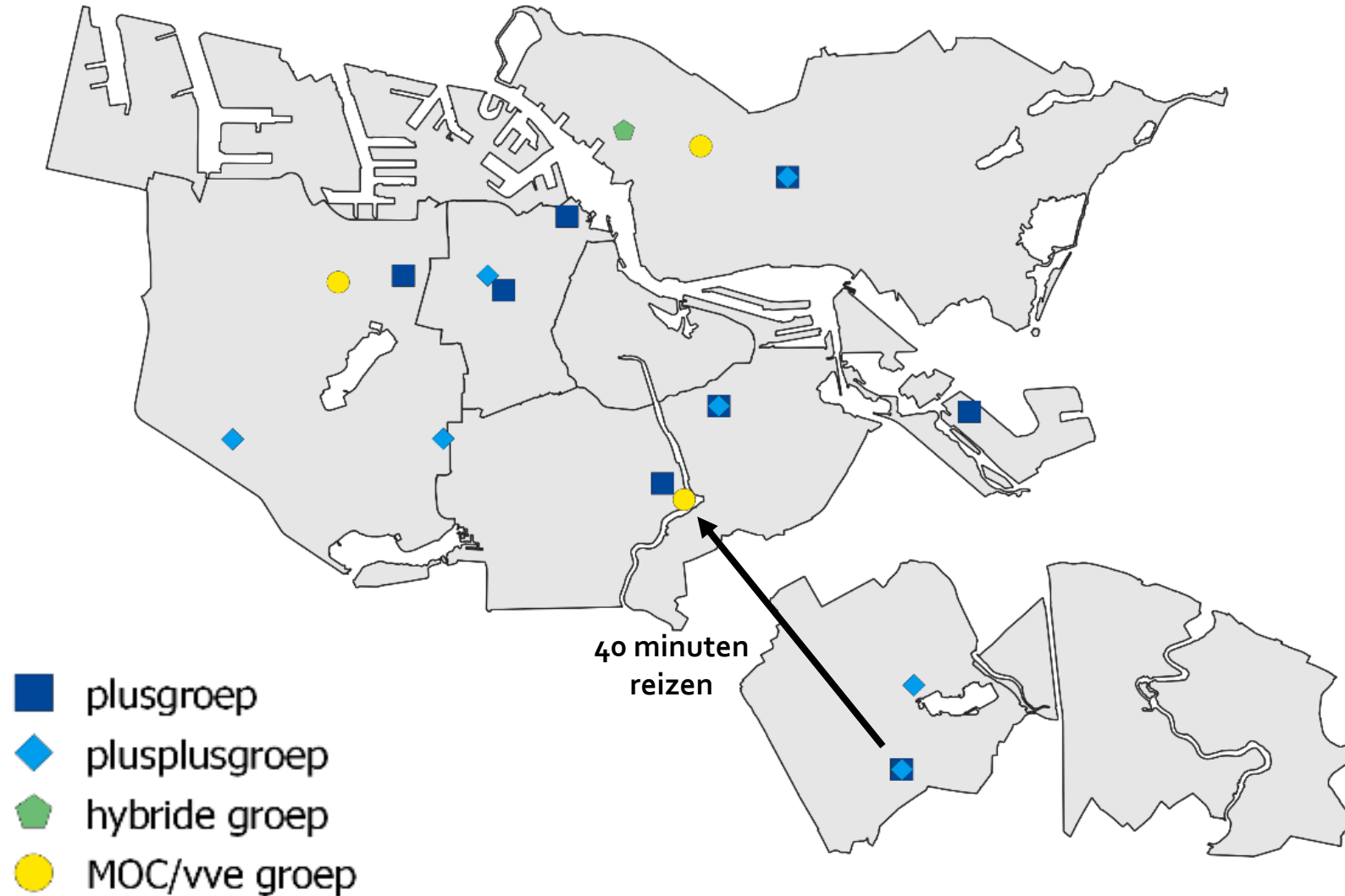

Amsterdamse plusvoorzieningen voorjaar 2024

Voorziening	doelgroep	Aantal kinderen en pm'ers
Voorschool	voor alle jonge kinderen	16 kinderen, 2 pm'ers
Plusgroepen	voor jonge kinderen die baat hebben bij kleinere groepen, vooral spraak-taalproblemen	10 kinderen, 2 pm'ers
Plusplusgroepen	voor jonge kinderen met een specifieke zorgbehoefte, die op een wachtlijst staan voor SJH	6 kinderen, 2 pm'ers
MOC/vve groepen	voorschools aanbod binnen een kinderopvanggroep van een medisch orthopedagogisch centrum	8 kinderen, 2 pm'ers en 1 opm'er
Hybride groepen	kinderopvang als basis waar specialistische jeugdhulp aan wordt toegevoegd	8 kinderen, 1 pm'er en 1 opm'er

Amsterdamse plusvoorzieningen, februari 2024

Bron: CBS/OJZ, bewerking O&S

Onderzoeksvragen

1. Is het aantal zorgkinderen op de voorschool/kinderopvang toegenomen, en hoe komt dit?
2. In hoeverre functioneren de plusvoorzieningen als passende voorziening voor kinderen met een grotere ondersteuningsbehoefte?

Hoe zag het onderzoek eruit?

Interviews (feb-apr 2024) met dertien professionals die betrokken zijn bij plusgroepen, plusplusgroepen en een MOC/vve groep.

- Pedagogisch medewerkers;
- Zorgcoördinatoren/leidinggevenden;
- Medewerkers van de ouder- en kindteams;
- Logopedist.

Is het aantal jonge zorgkinderen toegenomen?

Volgens geïnterviewden is sprake van toename van kinderen met een zwaardere zorgbehoefte, vooral in de lagere ses buurten;

Maar ook...

- Isolatie tijdens corona, i.c.m. beeldschermgebruik;
- Verlaging van de startleeftijd naar twee jaar heeft ook een rol gespeeld;
- Situatie van voor de wet Harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk uit 2018 werkte beter dan de situatie nu.

*"Ik heb ouders gesproken die het normaal vinden om een baby een tablet of een telefoon aan te bieden om mee te spelen. Een baby van zes maanden langdurig voor een scherm."
(zorgcoördinator)*

*"Corona tijd deed een schepje bovenop de achterstand die er al was."
(zorgcoördinator)*

Functioneren de plusvoorzieningen als passende voorziening?

Voorziening	doelgroep	Aantal kinderen en pm'ers
Voorschool	voor alle jonge kinderen	16 kinderen, 2 pm'ers
Plusgroepen	voor jonge kinderen die baat hebben bij kleinere groepen, vooral spraak-taalproblemen	10 kinderen, 2 pm'ers
Plusplusgroepen	voor jonge kinderen met een specifieke zorgbehoefte, die op een wachtlijst staan voor SJH	6 kinderen, 2 pm'ers
MOC/vve groepen	voorschools aanbod binnen een kinderopvanggroep van een medisch orthopedagogisch centrum	8 kinderen, 2 pm'ers en 1 opm'er
Hybride groepen	kinderopvang als basis waar specialistische jeugdhulp aan wordt toegevoegd	8 kinderen, 1 pm'er en 1 opm'er

Functioneren de plusvoorzieningen als passende voorziening?

- Plusgroepen functioneren volgens de geïnterviewden als geschikte voorziening;
- Kinderen die wel leervaardig zijn, met een zorgbehoefte. De meeste kinderen hebben spraak-taalproblemen.

*"De achterstand in vergelijking met reguliere vve-kinderen is niet heel groot, maar het zijn kinderen die net een extra zetje nodig hebben om richting het regulier onderwijs te gaan."
(pedagogisch medewerker)*

Functioneren de plusvoorzieningen als passende voorziening?

Voorziening	doelgroep	Aantal kinderen en pm'ers
Voorschool	voor alle jonge kinderen	16 kinderen, 2 pm'ers
Plusgroepen	voor jonge kinderen die baat hebben bij kleinere groepen, vooral spraak-taalproblemen	10 kinderen, 2 pm'ers
Plusplusgroepen	voor jonge kinderen met een specifieke zorgbehoefte, die op een wachtlijst staan voor SJH	6 kinderen, 2 pm'ers
MOC/vve groepen	voorschools aanbod binnen een kinderopvanggroep van een medisch orthopedagogisch centrum	8 kinderen, 2 pm'ers en 1 opm'er
Hybride groepen	kinderopvang als basis waar specialistische jeugdhulp aan wordt toegevoegd	8 kinderen, 1 pm'er en 1 opm'er

Kritische punten bij de plusplusgroepen

- Kinderen die op een wachtlijst staan voor SJH, opgezet als tijdelijke oplossing;
- Vaak sprake van ADHD of een stoornis in het autismespectrum, in combinatie met een risicovolle thuissituatie. Vaak zijn deze kinderen nauwelijks aanspreekbaar en ze vertonen vaak autistisch gedrag;
- Expertise van de pedagogisch medewerkers niet altijd toereikend voor deze doelgroep.

"Bij heel veel kinderen speelt emotieregulering. Veel ondersteuning nodig op sociaal-emotioneel vlak. Dat hebben eigenlijk alle kinderen die bij ons binnenkomen. En dan bedoel ik het samenspelen, het delen, het kunnen verwerken als iets anders loopt. Gedragsproblemen, uitbarstingen."
(pedagogisch medewerker)

Functioneren de plusvoorzieningen als passende voorziening?

Voorziening	doelgroep	Aantal kinderen en pm'ers
Voorschool	voor alle jonge kinderen	16 kinderen, 2 pm'ers
Plusgroepen	voor jonge kinderen die baat hebben bij kleinere groepen, vooral spraak-taalproblemen	10 kinderen, 2 pm'ers
Plusplusgroepen	voor jonge kinderen met een specifieke zorgbehoefte, die op een wachtlijst staan voor SJH	6 kinderen, 2 pm'ers
MOC/vve groepen	voorschools aanbod binnen een kinderopvanggroep van een medisch orthopedagogisch centrum	8 kinderen, 2 pm'ers en 1 opm'er
Hybride groepen	kinderopvang als basis waar specialistische jeugdhulp aan wordt toegevoegd	8 kinderen, 1 pm'er en 1 opm'er

Over MOC/vve groepen is men enthousiaster

- Belangrijk dat er in de groepen niet alleen pm'ers aanwezig zijn, maar ook een beroepskracht met specialistische kennis.

"Een heleboel kinderen kan ik niet goed begeleiden. Wij kunnen de kinderen niet bieden wat ze nodig hebben. Ze horen echt op meer specialistische groepen thuis, of wij horen die specialistische zorg op de groep te hebben."
(pedagogisch medewerker)

"De plusplusgroep vind ik een soort wachtkamer. Het is heel fijn dat kinderen even uit huis zijn voor ouder en kind, maar ik zie niet zozeer dat wij daar nou zo heel veel meer aan kunnen bijdragen dan zorgen voor een fijne plek. Bij de plus kunnen we echt door ons vve-programma gewoon nog heel veel bijdragen aan hun ontwikkeling."
(pedagogisch medewerker)

Ook vanwege aandacht voor ouderondersteuning

- MOC/vve groep bevat als enige onderzochte plusopvangvorm gezinsbegeleiding;
- Veel gezinnen hebben te maken met financiële problematiek;
- Meerdere professionals benoemen dat er meer ingezet moet worden op de thuissituatie en de ondersteuning van ouders.

Kortom:

- Een combinatie van factoren zorgt ervoor dat de druk op voorschoolse opvang en jeugdzorg voor het jonge kind de afgelopen jaren flink is toegenomen;
- Plusgroepen, MOC/vve en hybride groepen bieden een oplossing, maar men is kritisch op 6 maanden termijn voor MOC/vve groep;
- Plusplusgroepen minder, onder andere vanwege onvoldoende specifieke expertise op de werkvloer;
- Reisafstand naar specifieke groep kan groot zijn en daardoor belemmerend werken;
- Belangrijk om ook in te zetten op ondersteuning van de ouders, bijvoorbeeld via een gezinsbegeleider/ oudercoördinator.

Opgave: hoe kan ieder jong kind in de buurt naar een passende plek?

1. Afbouw/ombouw Plusplus groepen en doorontwikkeling ontwikkelplekken

- Ontwikkelplekken verdelen over de stad
- Ouder-kind component als onderdeel van de plaatsing
- Zoveel mogelijk geïntegreerd in gebouw met ander voorschools aanbod, zo mogelijk ook met ontwikkelplekken voor kinderen van 4+

2. Brede ontwikkelingsstimulering voor het kind:

- Waar nodig groepen kleiner maken of een extra medewerker inzetten
- Ambulante expertise brengen we naar de kinderopvang toe, ook die van MOC
  - Waar het kan op groepsniveau, waar het moet individueel
- Gemeente investeert in passend scholingsaanbod voor het personeel
- Aandacht voor **ouderbetrokkenheid en –ondersteuning** samen met JGZ, OKT (en AJH)
- Vraagstuk rondom **inclusieve kinderopvang** voeren

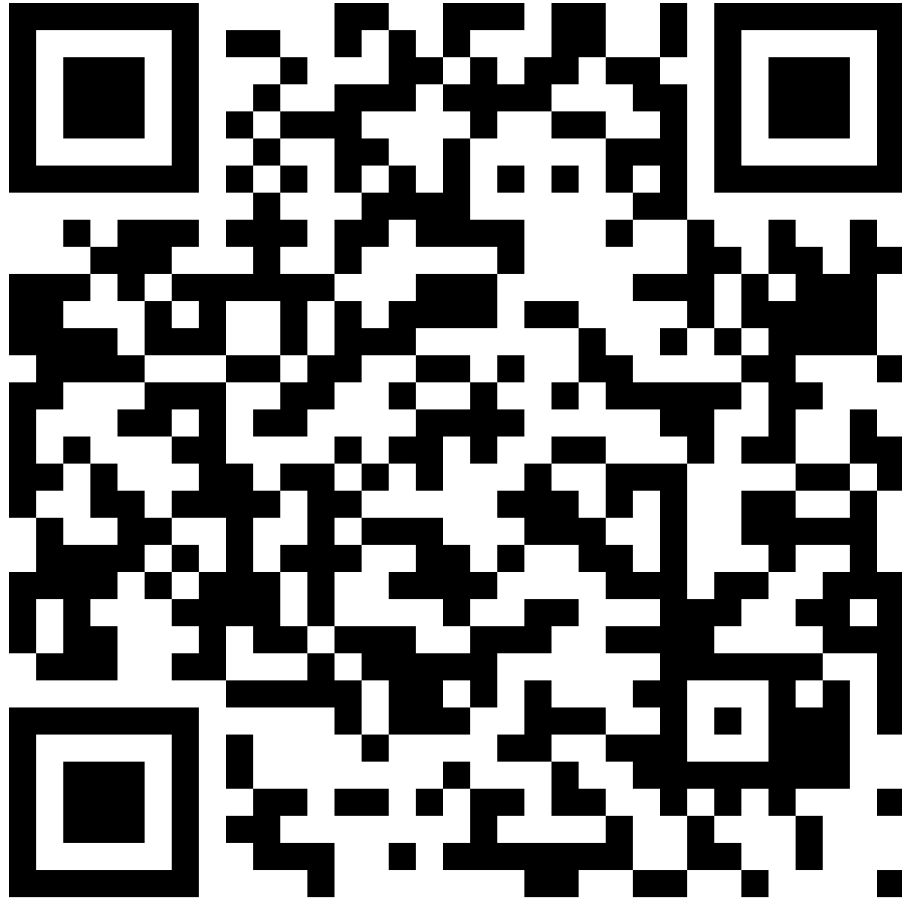

Ouderbetrokkenheid & inclusieve kinderopvang

1. Ouderbetrokkenheid en -ondersteuning
  - Hoe dit er nu uitziet binnen de kinderopvang(zorggroepen)
  - Welke elementen van jouw werk kunnen wij toepassen in de ontwikkeling van de ouderbetrokkenheid bij de kinderopvangzorggroepen?

2. Inclusieve gedachte gedragen krijgen in verschillende lagen van de organisatie?
  - Wat heeft een pm'er nodig om een kind achter de zorgvraag te (blijven) zien?

KOHNSTAMM
INSTITUUT

KOHNSTAMM
INSTITUUT

Plusvoorzieningen in de kinderopvang

ANNEMIEK VEEN
MEREL VAN DER Wouden
NIKKI VAN DE KLUNDERT

CLAIRE LEPRÉTRE
NATALIE RUNTUWENE
SIEGALIT ZARR

Onderzoek en Statistiek (O&S)

